

۷-۷- کار عملی شماره‌ی (۲): روش بازگردان هواکش با موتور تک فاز قطب چاکدار

زمان اجرای کار عملی شماره‌ی (۲): ۸ ساعت

شکل ۷-۱۱۰

۷-۷-۱- ابزار، تجهیزات و مواد مصرفی مورد نیاز

- هواکش با موتور تک فاز قطب چاکدار مشابه شکل ۷-۱۱۰، یک عدد
- قطعات و وسایل یدکی جهت تعویض، به تعداد مورد نیاز
- نقشه‌ی مدار الکتریکی هواکش با موتور تک فاز قطب چاکدار، یک برگ

● ابزار، تجهیزات و مواد مصرفی برای اجرای کار عملی شماره‌ی (۲) مشابه ابزار، تجهیزات و مواد مصرفی برای اجرای کار عملی شماره‌ی (۱) در قسمت ۷-۶-۱ است. توجه!

۷-۷-۲- نکات ایمنی

- ▲ قبل از شروع کار عملی شماره‌ی (۲) سیم‌های رابط هواکش را کاملاً از برق جدا کنید (شکل ۷-۱۱۰).
- ▲ هنگام بازگردان قاب هواکش، دقت کنید تا خار پلاستیکی نگهدارنده‌ی قاب آسیب نبیند (شکل ۷-۱۱۱).

شکل ۷-۱۱۱

▲ هنگام بازکردن هواکش از پیچ گوشتی مناسب مشابه

شکل ۷-۱۱۲ استفاده کنید.

شکل ۷-۱۱۲

▲ در صورت کهنه بودن موتور هواکش، ابتدا محل تماس

بوش و محور و قسمت بیرونی محور را به وسیله‌ی روغن‌دان
روغن کاری کنید (شکل ۷-۱۱۳).

شکل ۷-۱۱۳

▲ پس از روغن کاری محور و محل تماس بوش و محور،

قسمت بیرونی محور موتور را با پارچه‌ی بدون پرز کاملاً تمیز
کنید تا بوش نصب شده روی درپوش به راحتی از محور بیرون
بیاید (شکل ۷-۱۱۴).

شکل ۷-۱۱۴

شکل ۷-۱۱۵

▲ محل قرارگرفتن درپوش‌ها را در طرفین موتور با مازیک علامت‌گذاری کنید تا هنگام بستن جایه‌جا نشوند (شکل ۷-۱۱۵).

توجه!

شکل ۷-۱۱۶

▲ هنگام بیرون آوردن روتور از داخل استاتور، دقّت کنید تا عایق و سیم‌پیچ بالشتک‌ها آسیب نبینند (شکل ۷-۱۱۶).

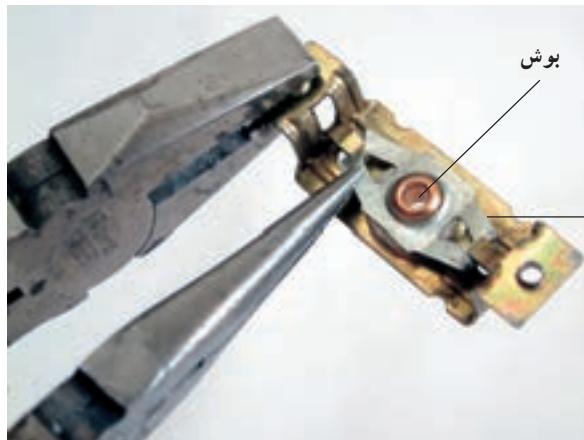

شکل ۷-۱۱۷

▲ پس از تعمیر موتور هواکش، ابتدا به وسیله‌ی اهم‌تر اتصال بدنه‌ی استاتور را آزمایش کنید. مقاومت عایقی بالشتک‌ها مطابق شکل ۷-۱۱۷ بایستی $10\ \Omega$ باشد.

-۱ اول کلمه Front است و به منظور درپوش جلویی سمت پروانه به کار برده می‌شود.

-۲ B اول کلمه Back است و به منظور درپوش عقب موتور است.

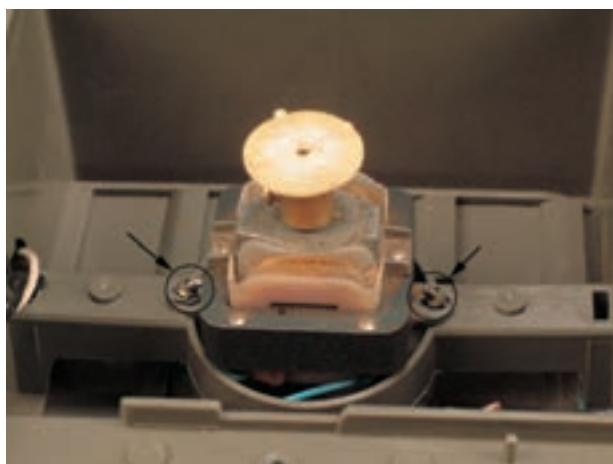
شکل ۷-۱۱۸

▲ هنگام تعویض بوش درپوش، دقّت کنید که زایده یا خار فلزی نگهدارنده بوش آسیب نبینند (شکل ۷-۱۱۸).

شکل ۷-۱۱۹

▲ هنگام تعویض بوش هوакش، دقّت کنید تا اجزا و قطعات نگهدارنده بوش به ترتیب روی درپوش سوار شوند و قطعات را قبل از نصب کاملاً تمیز کنید (شکل ۷-۱۱۹).

شکل ۷-۱۲۰

▲ هنگام بستن و سوار کردن اجزا و قطعات هوакش از خم کردن سریچ های نگهدارنده قطعات جدا خودداری کنید (شکل ۷-۱۲۰).

▲ پس از تعمیر هوакش و قبل از نصب آن، ابتدا هوакش را آزمایش کنید و در صورتی که هوакش بدون اشکال کار می کند و جهت حرکت پروانه هی هوакش صحیح است، دستگاه را در محل آن نصب کنید.

● قبل از شروع کار عملی شماره‌ی (۲) نکات اینمی ۷-۶-۲ و ۷-۷-۲ را به دقّت مطالعه کنید و به خاطر سپارید.

● در تمام مراحل کار، موارد اینمی مربوط به دستگاه و حفاظت شخصی را رعایت کنید.
● به هشدارهای کار با دستگاه توجه کنید.

نکات مهم

۳-۷-۷-مراحل اجرای کار عملی شماره‌ی (۳) (قسمت اول)

شکل ۷-۱۲۱

روش بازکردن قاب جلوی هوакش

- قبل از شروع این مرحله از کار عملی شماره‌ی (۲) مطمئن شوید که سیم‌های رابط هوакش به برقی اتصال ندارد (شکل ۷-۱۲۱).

نکته‌ی مهم دستگاه را دقیقاً مورد بررسی قرار دهید و قبل از هر اقدامی، نحوه‌ی بازکردن صحیح دستگاه شکل ۷-۱۲۱ را به صورت نظری تجزیه و تحلیل کنید.

شکل ۷-۱۲۲

مطابق شکل ۷-۱۲۲ خار پلاستیکی نگهدارنده‌ی قاب رویی هوакش را آزاد کنید.

۷-۷-۴-۷-مراحل اجرای کار عملی شماره‌ی (۲) (قسمت دوم)

روش بازکردن هوакشن از روی قاب شیشه‌ای

توجه! مراحل این کار در ادامه‌ی کار ۷-۳-۷ انجام می‌شود.

شکل ۷-۱۲۳

● مطابق شکل ۷-۱۲۳ به وسیله‌ی آچار تخت ۷ میلی‌متری، یا آچار مناسب دیگر، مهره‌ی پیچ محکم‌کننده‌ی قطعات هوакشن را از یک طرف محکم بگیرید.

شکل ۷-۱۲۴

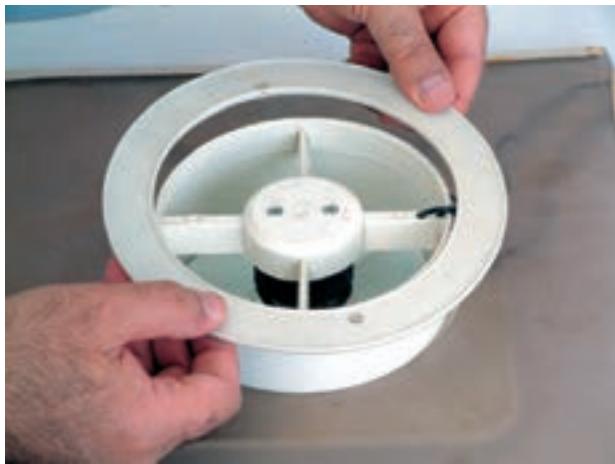
● همزمان با نگهداشتن مهره‌ی پیچ مطابق شکل ۷-۱۲۳ از یک طرف، از طرف دیگر هوакشن با پیچ‌گوشتی تخت پیچ محکم‌کننده‌ی دو قاب هوакشن را در جهت خلاف حرکت عقربه‌های ساعت باز کنید (شکل ۷-۱۲۴).

شکل ۷-۱۲۵

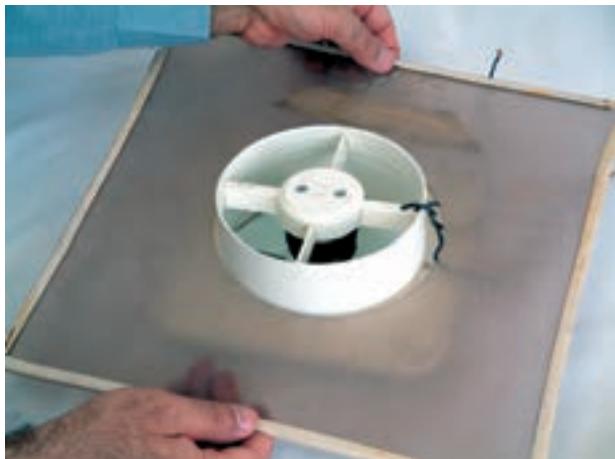
● قاب پلاستیکی نگهدارنده‌ی هوакشن را مطابق شکل ۷-۱۲۵ به آرامی به سمت بالا حرکت دهید تا از محل خود روی قاب جدا شود.

توجه داشته باشید که این قاب برای نصب هوакشن روی شیشه یا در منظور شده است.

شکل ۷-۱۲۶

● شکل ۷-۱۲۶ قاب پلاستیکی را نشان می‌دهد که از قاب بدنهٔ هوکش جدا شده است.

شکل ۷-۱۲۷

● پس از بیرون آوردن قاب پلاستیکی، قاب شیشه‌ای را مطابق شکل ۷-۱۲۷ به‌آرامی به‌طرف بالا حرکت دهید تا از قاب پلاستیکی بدنهٔ هوکش جدا شود.

شکل ۷-۱۲۸

● در شکل ۷-۱۲۸ قاب‌های هوکش، پیچ محکم کننده و قاب شیشه‌ای نگهدارندهٔ هوکش را مشاهده می‌کنید.

۷-۷-۵-۷-۷-۶-۷-۷-۵ (قسمت دوم)

روش باز کردن موتور از قاب بدنه هی هواکش

توجه! ۷-۷-۴ کار در ادامه کار ۷-۷-۷ انجام می شود.

شکل ۷-۱۲۹

- به وسیله ی پیچ گوشتی چهار سوی مناسب، پیچ های نگهدارنده موتور به قاب بدنه را مطابق شکل ۷-۱۲۹ باز کنید.

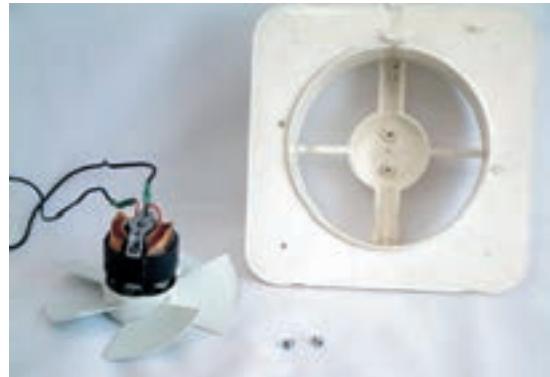
شکل ۷-۱۳۰

- مجموعه موتور و پروانه هی هواکش را مطابق شکل ۷-۱۳۰ از قاب بدنه دستگاه بیرون بیاورید.

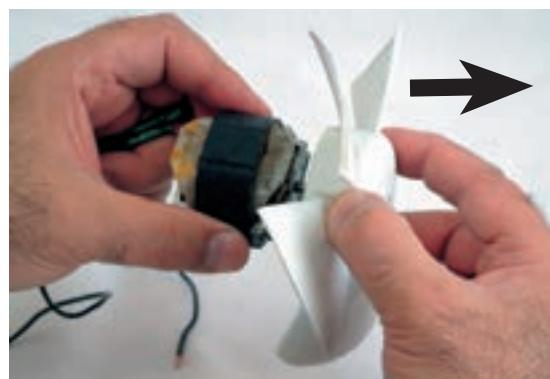
شکل ۷-۱۳۱

- سبیم رابط موتور هواکش را مطابق شکل ۷-۱۳۱ به آرامی از قاب پلاستیکی بدنه دستگاه بیرون بیاورید.

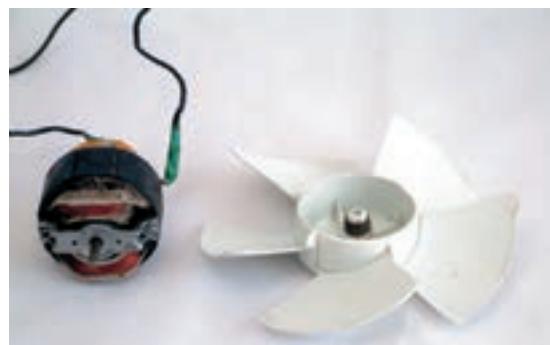
شکل ۷-۱۳۲

- در شکل ۷-۱۳۲ موتور با پروانه‌ی مکنده‌ی هوا، قاب پلاستیکی بدنه و پیچ‌های محکم کننده‌ی دستگاه هواکش را مشاهده می‌کنید.

شکل ۷-۱۳۳

- موتور را مطابق شکل ۷-۱۳۳ با یک دست محکم بگیرید و با دست دیگر پروانه‌ی هواکش را در جهت فلش از محور موتور بیرون بکشید.

شکل ۷-۱۳۴

- در شکل ۷-۱۳۴ موتور قطب چاکدار و پروانه‌ی مکنده‌ی هوا را مشاهده می‌کنید.

شکل ۷-۱۳۵

شیار پروانه
فرم محکم کننده‌ی
پروانه روی محور

- شکل ۷-۱۳۵ محل نصب پروانه روی محور موتور را نشان می‌دهد. در این محل شیارها و فنری که جهت نصب محکم پروانه روی محور مشاهده می‌شود.

۶-۷-۷-مراحل اجرای کار عملی شماره‌ی (۳) (قسمت سوم)

روش بازکردن اجزای موتور و آزمایش بالشتک‌های استاتور

- مراحل این کار در ادامه‌ی کار ۷-۷-۵ ۷-۷-۶ انجام می‌شود.

● شکل ۷-۱۳۶ موتور قطب چاکدار و دو قطب هواکش شکل ۷-۱۲۱ را نشان می‌دهد.

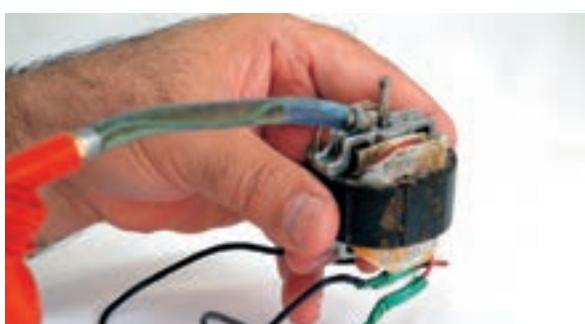

شکل ۷-۱۳۶

شکل ۷-۱۳۷

● مطابق شکل ۷-۱۳۷ به وسیله‌ی پیچ گوشته چهارسوی مناسب پیچ‌های نگهدارنده‌ی درپوش‌ها و استاتور را باز کنید.

شکل ۷-۱۳۸

● محل تماس محور موتور و بوش درپوش و قسمت بیرونی محور را با روغن‌دان و روغن مناسب روغن‌کاری کنید (شکل ۷-۱۳۸).

شکل ۷-۱۳۹

● بهوسیله‌ی پارچه‌ی بدون پرز، قسمت بیرونی محور موتور و محل تماس محور و بوش را کاملاً تمیز کنید (شکل ۷-۱۳۹).

شکل ۷-۱۴۰

● طرف دیگر بوش درپوش و قسمت بیرونی محور موتور را مطابق شکل ۷-۱۴۰ ۷-۱۴۰ روغن کاری کنید.

شکل ۷-۱۴۱

● بهوسیله‌ی پارچه‌ی نرم بدون پرز محور و محل تماس محور و بوش با درپوش موتور را کاملاً تمیز کنید تا بوش به راحتی از درپوش بیرون بیاید (شکل ۷-۱۴۱).

شکل ۷-۱۴۲

● بهوسیله‌ی مازیک درپوش سمت محور را با حرف F مشخص کنید تا هنگام بستن قطعات درپوش‌ها جایه‌جا نشوند.

● این نکته بسیار مهم است و حتماً باید مورد توجه قرار گیرد. توجه!

- در پوش عقب موتور را با حرف B مشخص کنید.

شکل ۷_۱۴۳

- مطابق شکل ۷_۱۴۴ در پوش سمت محور را از محل آن بیرون بیاورید.

شکل ۷_۱۴۴

- در پوش سمت عقب موتور را مطابق شکل ۷_۱۴۵ از محور موتور به آرامی بیرون بیاورید.

شکل ۷_۱۴۵

- در این مرحله باید محل قرارگرفتن سر روتور و ته روتور را در داخل استاتور علامت‌گذاری کنید.

شکل ۷_۱۴۶

- پس از بازکردن در پوش‌های موتور، مطابق شکل ۷_۱۴۶ روتور را به آرامی به سمت بالا فشار دهید و دقّت کنید تا روتور هنگام بیرون آمدن از استاتور به بالشتک‌ها و عایق آن‌ها آسیب نرساند.

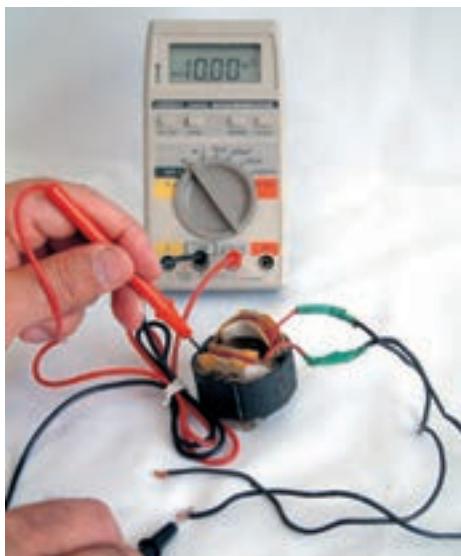
شکل ۷-۱۴۷

● در شکل ۷-۱۴۷ روتور از داخل استاتور بیرون آمده است.

شکل ۷-۱۴۸

● مطابق شکل ۷-۱۴۸ مقاومت اهمی دو سر بالشتک را با اهم متر اندازه‌گیری کنید. مقدار مقاومت اهمی بوبین‌های استاتور موتور هواکش در شکل ۷-۱۴۸ ۴۰۹ اهم اندازه‌گیری شده است.

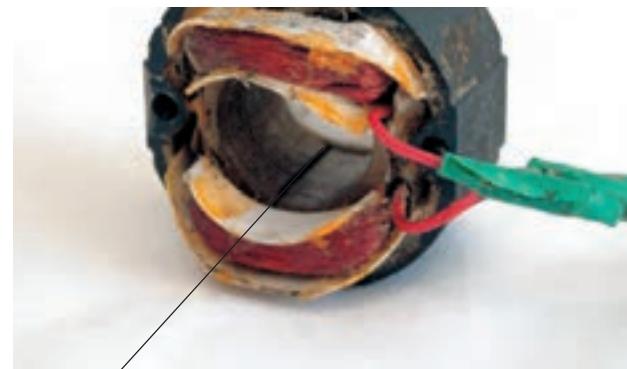

شکل ۷-۱۴۹

● مقاومت عایقی بین سرسیم یکی از بالشتک‌ها را با بدنه‌ی استاتور، مطابق شکل ۷-۱۴۹ با اهم متر اندازه‌گیری کنید. این مقاومت باید ۱۰ مگا‌اهم یا بیش‌تر از ۱۰ مگا‌اهم باشد.

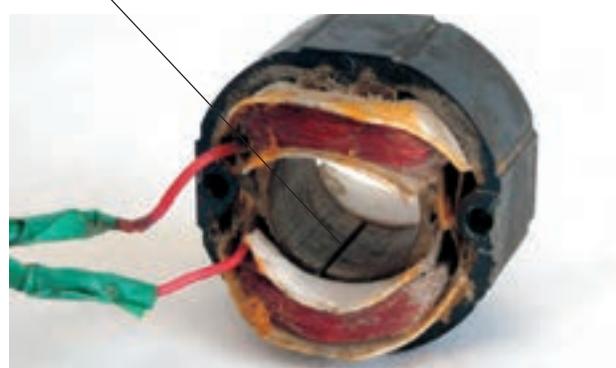

● در صورتی که مقاومت عایقی بین سر سیم یکی از بالشک ها و بدنه استاتور حدود چندین کیلواهم بود،
توجه!
با استناد نسبت به تعویض استاتور یا موتور اقدام کنید.

شکل ۷-۱۵۰ قسمت چاکدار استاتور

● در شکل های ۷-۱۵۱ و ۷-۱۵۲ قسمت های چاکدار
دو طرف استاتور را مشاهده می کنید.

شکل ۷-۱۵۱

● شکل ۷-۱۵۲ اجزا و قطعات موتور قطب چاکدار
هوکش را نشان می دهد.

شکل ۷-۱۵۲

(۲) -۷-۷-۷- مراحل اجرای کار عملی شماره‌ی (۴)

روش باز کردن و تعویض بوش ها با نگهدارنده‌ی پیچی

● توجه! مراحل این کار در ادامه‌ی کار ۷-۶-۷ انجام می‌شود.

شکل ۱۵۳

شکل ۱۵۴

شکل ۱۵۵

- مطابق شکل ۷-۱۵۳ پیچ‌های بست فلزی نگه‌دارنده‌ی بوش روی درپوش را با پیچ گوشتی تحت مناسب باز کنید.

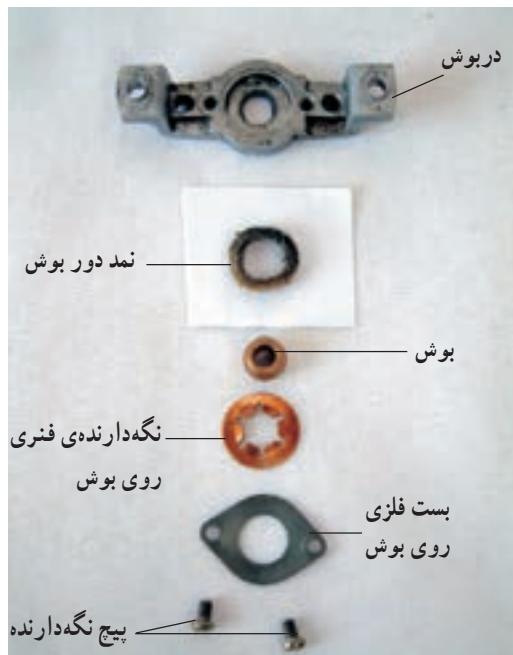
● پس از بازگردان دو پیچ محکم کننده و برداشتن بست
فلزی، نگهدارنده فنری روی بوش را مطابق شکل ۷-۱۵۴ با
دمباریک بردارید.

- مطابق شکل ۷-۱۵۵ بوش روی درپوش را با دمباریک از محل آن بیرون بیاورید.

● مطابق شکل ۷-۱۵۶ نمد دور بوش را با دمباریک از روی درپوش بردارید.

شکل ۷-۱۵۶

شکل ۷-۱۵۷

شکل ۷-۱۵۸

● در شکل ۷-۱۵۸ بوش خراب هواکش را مشاهده می‌کنید. دراثر کار مداوم هواکش و عدم روغن کاری بوش، لقی بوش و محور زیاد شده و بایستی آن را تعویض کرد.

شکل ۷-۱۵۹

● پس از تعویض بوش و قبل از بستن اجزا و قطعات موتور، بوش و نمد دور بوش را با روغن دان روغن کاری کنید (شکل ۷-۱۵۹).

(۳) قسمت پنجم) ۷-۷-۸-مراحل اجرای کار عملی شماره‌ی

روش بازکردن و تعویض بوش با نگهدارنده‌ی خاری

- توجه! مراحل این کار در ادامه‌ی کار ۷-۷-۷ انجام می‌شود.

شکل ۷-۱۶۰

- در شکل ۷-۱۶۰ در پوش، بوش و بوش نگهدار یک نوع دیگر هواکش را نشان می‌دهد، که نگهدارنده‌ی بوش آن از نوع خاری است.

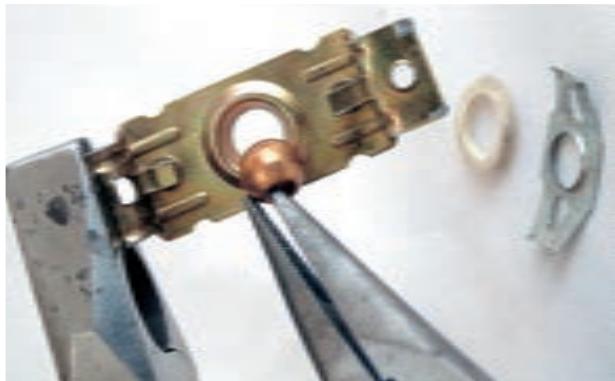
شکل ۷-۱۶۱

- مطابق شکل ۷-۱۶۱ خار بوش نگهدار را با کمک انبردست و دمباریک به آرامی از نگهدارنده خار آزاد کید.

شکل ۷-۱۶۲

- پس از برداشتن نگهدارنده‌ی بوش که خار دو طرف آن آزاد شده، نمد دور بوش را با دمباریک از محل آن بردارید (شکل ۷-۱۶۲).

شکل ۷_۱۶۳

- پس از برداشتن بوش نگهدار و نمد دور بوش، بهوسیله‌ی دمباریک بوش خراب را از محل نصب آن بردارید (شکل ۷_۱۶۳).

شکل ۷_۱۶۴

- در شکل ۷_۱۶۴ بوش، نگهدارنده‌ی بوش، نمد دور بوش، بوش خراب و درپوش موتور را مشاهده می‌کنید.

شکل ۷_۱۶۵

- پس از تعویض و نصب بوش نو، خارهای دو طرف بوش نگهدار را به آرامی و بهوسیله‌ی دمباریک زیر نگهدارنده‌ی خار قرار دهید (شکل ۷_۱۶۵).

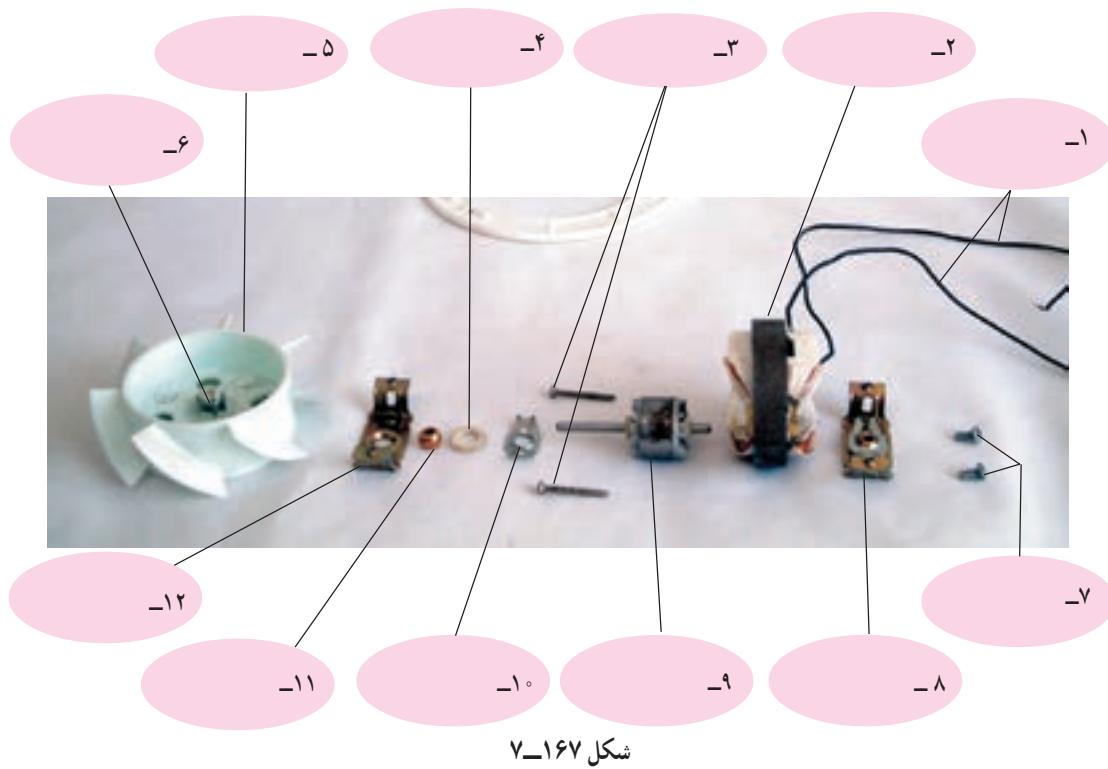

شکل ۷_۱۶۶

- پس از نصب بوش نو و قبل از بستن اجزا و قطعات موتور هواکش، بهوسیله‌ی روغن‌دان، بوش و نمد دور بوش را روغن کاری کنید (شکل ۷_۱۶۶).

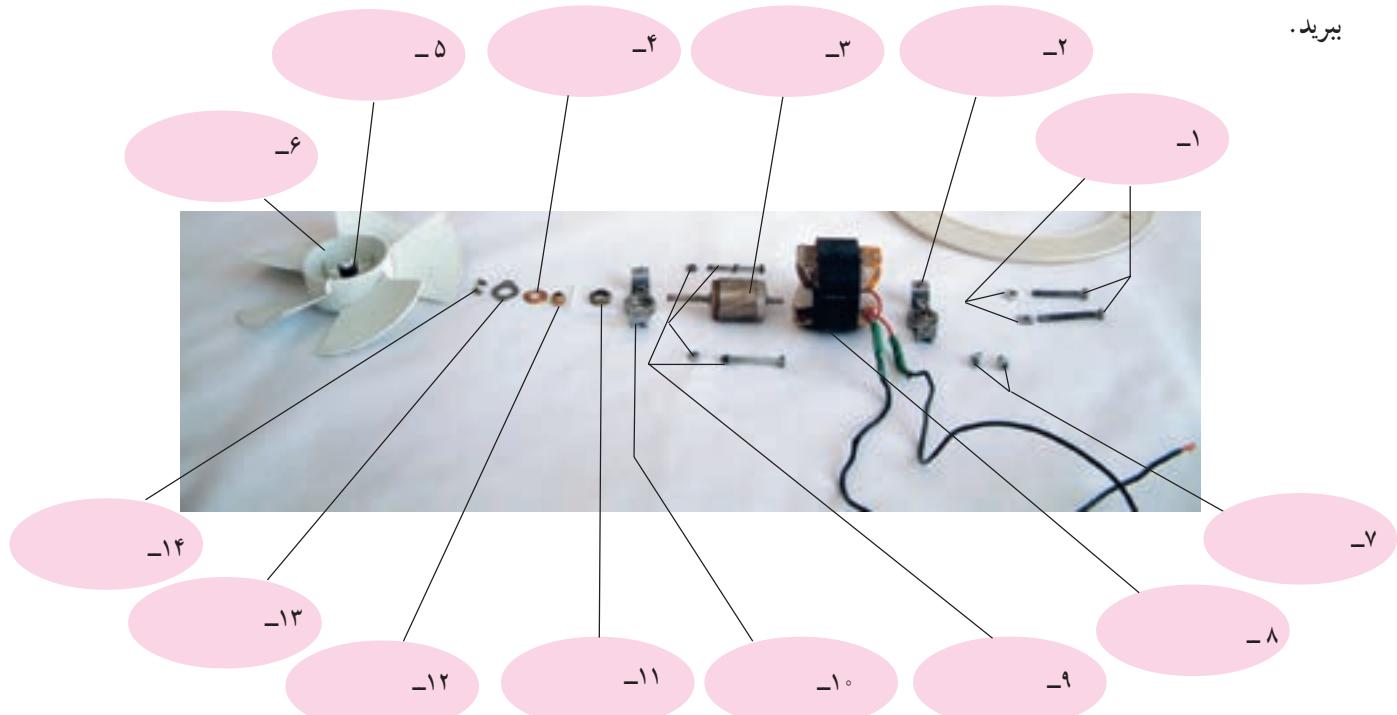

تمرین ۴: با استفاده از تجربیاتی که در اجرای کار عملی شماره‌ی (۲) کسب کرده‌اید اجزا و قطعات شکل ۷-۱۶۷ را نام ببرید.

شکل ۷-۱۶۷

تمرین ۵: با استفاده از تجربیاتی که در اجرای کار عملی شماره‌ی (۲) کسب کرده‌اید اجزا و قطعات شکل ۷-۱۶۸ را نام ببرید.

شکل ۷-۱۶۸

توجه!

- دستگاه هواکش را مجدداً مونتاژ کنید.
- عملیات بستن قطعات و اجزای دستگاه برعکس حالت بازکردن آن است. دقّت کنید تا تمام قطعات و اجزا به ترتیب و به طور صحیح در محل خود قرار گیرند.
- برای بستن قطعات دستگاه باید از آخرین مرحله‌ی بازکردن آن شروع کنید تا به ابتدای آن بررسید.
- هنگام سوارکردن قطعات، از نقشه‌ی مونتاژ مدار الکتریکی که در مراحل بازکردن دستگاه ترسیم کردۀ‌اید، استفاده کنید.
- هنگام جمع کردن موتور، حتماً بوش‌های آن را با روغن مخصوص بوش موتورهای کوچک روغن کاری کنید.
- در هواکش‌هایی که موتور قطب چاکدار دارند، سرو شدن استاتور باعث می‌شود که جهت گردش روتور و پروانه‌ی هواکش عوض شود. بنابراین هنگام مونتاژ موتور قطب چاکدار هواکش حتماً به این نکته مهم توجه شود.

- پس از بستن هواکش زیر نظر مریبی کارگاه، دوشاخه‌ی سیم رابط آن را به پریز برق وصل کنید و از صحت عملکرد آن مطمئن شوید.

نکات مهم

- چنانچه دستگاه بدون اشکال کار کند و شدت جریان آن هنگام کار و تغذیه با ولتاژ نامی در حد جریان نامی آن باشد و سرعت چرخش بروانه و صدای آن عادی باشد، دستگاه سالم است و می‌توان آن را مورد استفاده قرار داد.

مشاهدات و نتایجی را که از کار عملی شماره‌ی (۲) به دست آورده‌اید، به طور خلاصه بنویسید.

- _۱
- _۲
- _۳
- _۴
- _۵
- _۶
- _۷
- _۸
- _۹
- _۱۰
- _۱۱
- _۱۲
- _۱۳
- _۱۴
- _۱۵

۷-۸- جدول عیب‌یابی، روش‌های رفع عیب، تعمیر و راه‌اندازی هوакش

توصیه می‌شود، نحوه‌ی استفاده از این جدول‌ها را دقیقاً بیاموزید و در انجام تعمیرات مورد استفاده قرار دهید.

معمولًاً کارخانه‌های سازنده برای رفع عیب دستگاه‌ها، جدول‌هایی ارائه می‌دهند. این جدول‌ها راهنمای مناسبی برای

روش‌های رفع عیب، تعمیر و راه‌اندازی	علت	نوع عیب
فیوز اصلی منزل را کنترل کنید. در صورتی فیوز عمل کرده است، پس از رفع عیب شبکه برق منزل فیوز را وصل کنید.	برق منزل قطع است.	هوакش به برق وصل است. اما اصلاً کار نمی‌کند. ۷-۸-۱
کلید را مورد بازدید قرار دهید. در صورتی که اتصال‌ها سیم رابط هوакش به کلید قطع است. اتصال‌هارا برقرار کنید و در صورت معیوب بودن آن کلید را تعویض کنید.	کلید روشن و خاموش هوакش که روی دیوار منزل نصب شده معیوب است.	۷-۸-۲
سیم رابط معیوب را با اهم‌تر مورد آزمایش قرار دهید، در صورت نیاز نسبت به تعویض آن اقدام کنید.	سیم رابط معیوب است.	موتور صدا می‌کند و پروانه هوакش نمی‌چرخد. ۷-۸-۳
کلید معیوب را تعویض کنید.	کلید قطع و وصل روی هوакش معیوب است.	موتور را تعمیر یا تعویض کنید.
اتصال‌ها را درست برقرار کنید و قطع شدگی مدار را برطرف کنید.	اتصال‌ها شل شده‌اند یا مدار قطع است.	پروانه‌ی هوакش گیردارد. ۷-۸-۴
گیر پروانه را برطرف کنید.	سیم رابط داخل دستگاه معیوب است.	بوش‌ها یا یاتاقان‌های معیوب هستند.
سیم رابط معیوب را به وسیله اهم‌تر شناسایی و در صورت نیاز تعویض کنید.	خازن معیوب است.	سیم پیچ اصلی یا کمکی قطع است.
خازن را تعویض کنید.	موتور گریپاژ است.	بوش‌ها یا یاتاقان‌های موتور خراب است.
بوش‌ها یا یاتاقان‌های معیوب را تعویض کنید.	پروانه گیر می‌کند یا پروانه معیوب است.	موتور نیم‌سوز است.
موتور را تعمیر یا تعویض کنید.	پروانه گیر می‌کند یا پروانه معیوب است.	جسم خارجی بین روتور و استاتور وجود دارد.
موتور را باز و رفع گریپاژ کنید.	پروانه گیر می‌کند یا پروانه معیوب است.	هوакش هنگام کار صدای ناهنجار تولید می‌کند. ۷-۸-۴
گیر پروانه را برطرف کنید. در صورت معیوب بودن پروانه آن را تعویض کنید.	بوش‌ها یا یاتاقان‌های موتور خراب است.	موتور هنگام کار دود می‌کند.
بوش‌ها یا یاتاقان‌های معیوب را تعویض کنید.	موتور نیم‌سوز است.	موتور هنگام کار دود می‌کند.
موتور را تعویض کنید.	جسم خارجی بین روتور و استاتور وجود دارد.	
هوакش را فوراً خاموش کنید.	ولتاژ اعمال شده به موتور زیاد است (به جای فاز و نول، برق دو فاز به موتور اعمال شده است).	
موتور را تعویض یا تعمیر کنید.	موتور نیم‌سوز است.	
خازن را تعویض کنید.	خازن معیوب است.	

نوع عیب	علت	روش‌های رفع عیب، تعمیر و راهاندازی
بروآندی هواکش هنگام راهاندازی باز می‌شود. ۷-۸-۵	جهت چرخش موتور را با تغییر سربندی موتور اصلاح کنید. پیچ را روی محور محکم بیندید.	جهت چرخش موتور بر عکس است. پیچ نگهدارنده پروانه روی محور شل شده است.
هنگام وصل کلید هواکش فیوز عمل می‌کند. ۶-۷-۸	سیم رابط معیوب را به سیله‌ی اهم متر شناسایی و تسبیت به تعویض آن اقدام کنید. قبل از اصلاح ولتاژ، هواکش را راهاندازی نکنید.	سیم رابط هواکش اتصال کوتاه شده است. ولتاژ مدار تغذیه‌ی هواکش به جای فاز و نول، دو فاز است.
	موتور را تعویض یا تعمیر کنید.	موتور سوخته است.

اگر فرصت اضافی داشتید، یک دستگاه هواکش معیوب را زیر نظر مریبی کارگاه و با استفاده از دستورهای اجرای کارهای عملی (۱) و (۲) و جدول عیب‌یابی ۷-۸ و رعایت کلیه‌ی موارد اینمی عیب‌یابی، تعمیر و راهاندازی کنید.

تمرین
عملی (۱)